

LA SIESTA

M'agrada á l'estiu la *siesta*
 pero, vegin qui ho diria...
 tota sola no m'agrada...
 ¡Mes m'agrada en companyia!

Còpia rot. de A. S. (Xatart).

¡Gloria al insigne poeta de Catalunya!

ENCARREGUEM á nostres estimats lectors que 's fixin en la següent important alocució que dirigeix

LA COMISSIÓ DEL MONUMENT Á N'EN FREDERICH SOLER

AL PÚBLICH.

Compatricis:

Un deber ineludible 'ns imposa l'amor á la patria: lo de deixar consignat nostre agrahiment envers aquells que á enaltirla y honrarla consagraren tota la seva vida. L'inspirat poeta, cultivador incansable de nostra literatura en sas diversas branques, creador del Teatro Catalá, Mestre en Gay Saber, lo més fecundo de nostres dramátichs, que en cent valiosas produccions posá de relleu 'ls gloriosos fets de nostra passada historia y deixá fotografiadas las costums de nostras comarcas, ja baix lo pseudònim popular de *Serafi Pitarra*, ja baix son ver'lader nom de FREDERICH SOLER, es un ilustre fill de Catalunya, qual memoria exigeix lo cumpliment d'aquella obligació.

L'Excm. Ajuntament de Barcelona, d'aquesta ciutat ahont vejé la llum lo llorejat poeta, y qual poble evidenciá la seva consternació per la mort de qui tant l'havia enaltit en tots los seus escrits, ha prés la iniciativa d'aixecar un monument á n'EN FREDERICH SOLER per medi d'una subscripció popular, en lo qual las generacions venideras hi vejin la deguda distinció que meresqué á la present lo ciudadá que á impuls del geni, ab l'estudi per guia y la estimació al seu país per nort, se colocá á un lloch eminent en la historia de las patrias lletras.

Las materials proporcions del monument, poch deuen preocuparnos. Encare que sia modest, ó que ni sisquera sia tal, sino que consisteixi únicament en una simple estàtua colocada demunt d'un pedestal senzill, lo nom que apareixerá incrustat en lo mateix y 'l medi de sufragar l'import de la obra, supliran sobradament la grandiositat de que la construcció pugua estar faltada.

Aquesta Comissió, pera cumplir ab l'honrós encàrrech que li ha confiat l'Excm. Corporació iniciadora del pensament, espera que tot lo poble catalá, sense distinció de classes, y tots los amants de Catalunya, uns y altres espontáneament, sense necessitat d'excitacions per part nostra, farán que nosaltres, mandataris seus, portém á felís y curt terme la missió que tenim, y aixís Barcelona comptará dintre breu temps, entre sos monuments, ab lo d'EN FREDERICH SOLER, lo més popular ingeni de nostra moderna literatura regional.

Nos limitém, donchs, á anunciar que queda oberta la subscripció pública que 's reserva comensar l'Excm. Ajuntament pera alsar un monument á la memoria del insigne literat catalá en FREDERICH

SOLER Y HUBERT (*Serafi Pitarra*), admetentse en ella donatius desde la cantitat de 25 céntims de pesseta, á fi de que, poguent aixís contribuir totas las classes socials á la obra conmemorativa, tingni aquesta 'l caràcter de popular que li es propi; invitant al mateix temps á las empresas teatrals y á tota mena de Societats particulars, pera que, per medi de funcions escénicas que al efecte celebrin, concerts ó altres que estimin conduhents, contribuixin al augment de la subscripció, quals fondos se depositarán en lo Banch de Barcelona, fins á la seva definitiva destinació.

Barcelona 27 de Juny de 1896.

Joseph M.ª Nadal, President; Joseph Blanch y Piera, Vice-president; Ramón Rubio, Artur Gallart, Antón Escuder, Valentí Almirall, Joseph Lluís Pellicer, Víctor Balaguer, Angel Guimerá, Eduart Vidal y Valenciano, Courat Roure, Joseph M.ª Serrallera, Ramón Estany, Vocals; Lluís Noguera, Secretari »

Després de la transcrita alocució, enumeradora dels extraordinaris mérits del poeta mes popular de Catalunya, poca cosa mes podria anyadir LA TOMASA que no hagués expressat ja la Comissió del monument á n'EN *Pitarra* y que no sabés sobradament lo públich, que coneix prou lo molt que son privilegiat poeta valia, per haver saborejat diferentas vegadas sas preciosas obras.

Per lo tant, nos limitarem á pregar á nostres estimats favoreixedors, los quals nos tenen donadas mostrats en diversas ocasions de sos elevats sentiments artístichs y de son carinyo á tot lo que arre-la y creix en nostra hermosa patria, que contribuixin, á la mida de sas forsas, á la realisació d'un obra qu'ha de perpetuar la memoria d'un dels genis mes potents de nostra mare Catalunya.

La Redacció.

A LA MEVA XIGOTA

SONET

Lema.--Escolta.

ESTICH trist, pensatiu, no sé 'l qué 'm passa,
no sossego un moment, tot m' amohina,
fins perdré la salut, porque ja 'm mina
lo mal, y morir jove molt me glassa.

Y al últim es porque t' estimo massa
puig sempre eixa passió cega 'm domina
per lo tan compendrás hermosa nina
que m' ho haig de pendre ab molta mes catxassa.
¡Pero. . com! ¡com ho faig! ¡si eixa mania
no 'm deixa reposar de nit ni día!
¡Mes! ¡si trobar podia un bon remey!
¡qui mes felís que jo? ¡ningú! ¡ni el Rey!
Ah...! ¡si...! ¡ja 'l tinch y ab ell salvo la vida!
Mira noya es aquet: t' enjego á dida.

ANDREUHET DELS CONILLS.

PERDIGONADAS

I
Un xicot dels mes xerrayres
que ha posat Deu á la terra
y que sol doná la *lata*
á tothom, buscant conversa,
—¿Que tal, cóm vas?—li pregunta

á un amich. Y aquet contesta,
procurant escorre 'l bulto:
—¿Que tal, cóm vaig? ¡Vaig d'pressa!
II
—¿Ja no fas veure qu' ets cego
per demanar caritat?

—No, noy; avuy fer de coix
dona mes bons resultats...
al menos, no 'm donan tantas
pessas falsas, com avants.

LLUÍS G. SALVADOR.

À
Frederich Soler

(DEVANT DE SA TOMBA)

DEVANT d' aqueix clot de terra
ahont reposan tos despulls,
febrosench lo plor m' aterra,
y banyo 'l lloch que 't soterra
ab llágrimas de mos ulls.

Aquí la flor boscatana
esparceix son do's perfum,
y 't porta l' aura galana,
de la patria catalana
los raigs de preuhada llum.

Tot son tribut te rendeix,
tot renova ta memoria,
y cada jorn molt mes creix
lo llorer que no 's marceix
per coronarte de gloria.

Viurán sempre eternament
las obras que has deixat fetas,
com viurá en mon pensament
lo recort del teu talent,
joh poeta entre 'ls poetas!

Y si es cert que per dissort
jaus en lo llit sepulcral,
cap catalá 't tèn per mort,
viurás sempre en son recort
y ton nom será immortal.

M. GARDÓ FERRER.

EPIGRAMA

—Tè un *lunar* al front, ma filla,
com una mitja pesseta.
—¡Ahl sí...—exclamá la Beneta—
¿en plata ó en calderilla?

SANCH DE CARGOL.

ESCLATS

Diuhén que tens un bon cor
y fas sufrirme de veras;
diuhén que 'ls ulls tens petits
y mes que 'l Sol m' enlluernan.

La Virtut y la Honra, 's diu
que son dos joyas valiosas.
¡Ara comprench per qué molts
no tenen eixas dos joyas!

F. CARRERAS P.

Tenim lo gust de participar á las societats re-
creativas y á tota classe de poblacions
ahont tinga de celebrarse festa major, que hem
acabat de confeccionar en nostres tallers, un as-
surtit inmens de artístichs cromos, desde 'ls mes

FESTAS MAJORS

GRUPOS NOUS

senzills y económichs als mes preciosos y elevats de preu, propis pera

PROGRAMAS, INVITACIONES, TITOLS de SOCI, de FORASTER y de ABONAT, etc., etc.

CARNETS DE TOTES CLASSES

PREUS INCOMPRESIBLES

LITOGRAFIA BARCELONESA de RAMON ESTANY, 6, Carrer de Sant Ramon, 6

Projecte de lley

Als diputats de l' última fornada

(Aprended flores de mi...)

QUAN jo sigui diputat,
(perque 'l serho no m' espanta)
posaré un projecte en planta
que 'm dará celebritat.

Avuy que tant escasseja
la virtut y la moral,
de tota plaga social
convè ferne una neteja.

Convè que sense tardansa
se giri 'l mon al revés;
y 'l gran projecte meu, es,
comensar per la ensenyansa.

Aquet ram es deficient
montat tal com ara está,
y ab lo meu plan quedarà
reformat completament.

Per incliná l' home al bé
y dotarlo de candor,
en lloch d' un bon professor,
professora li daré:

Las carreras profitosas
y tants estudis com hi hán
per l' home, tots s' apendrán
als convents de religiosas.

Las noyas, sense excepció,
perque arrivin á bon port,
professors del sexo fort
cuidarán sa educació

y perque desde petites
sápigan ser recatadas,
serán totas ensenyadas
per los castíssims jesuitas.

No vull que pe 'l mon se vegi
cap rastre de la ignorancia,
faré anar desde la infancia
fins als divuyt, al colegi;

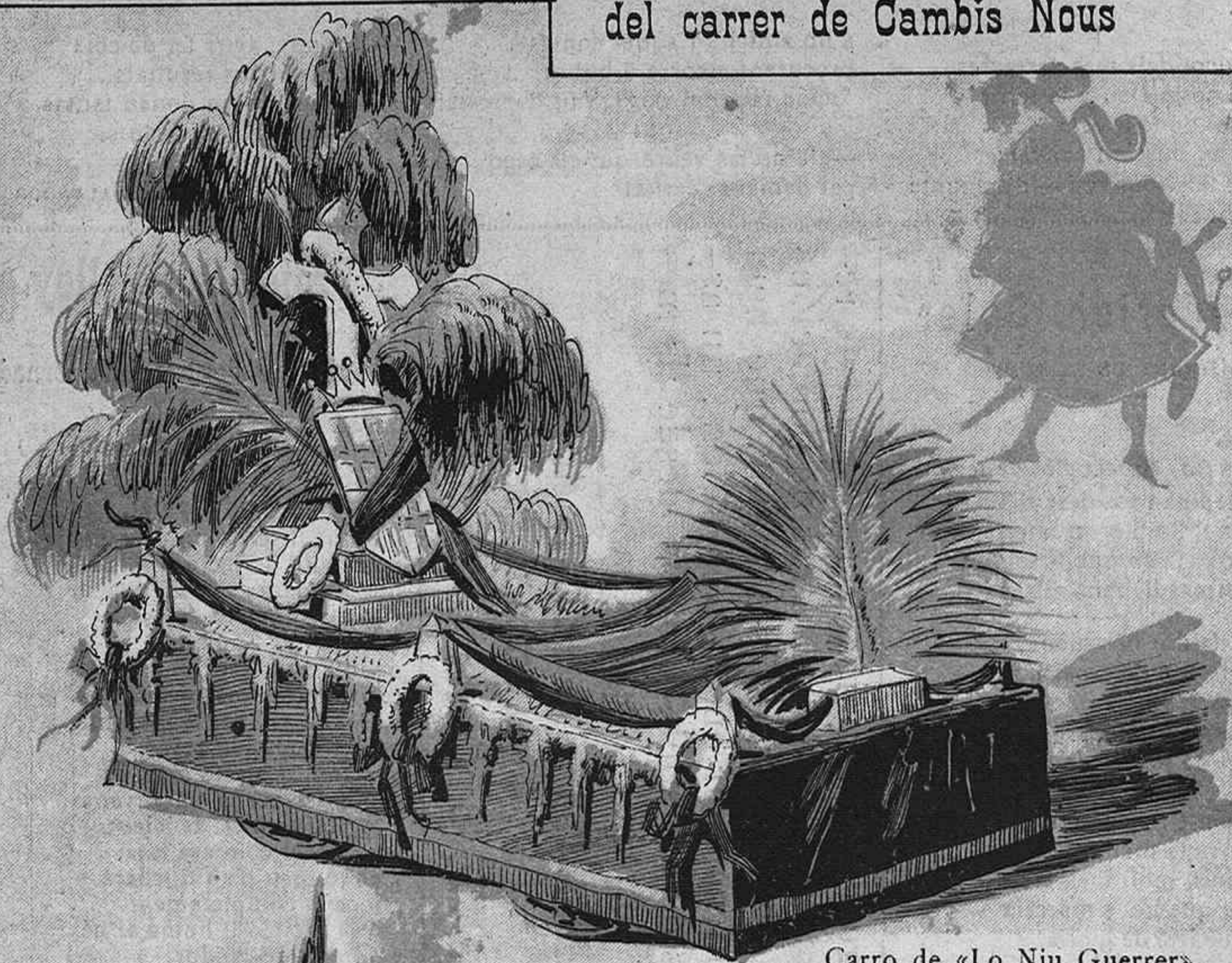
Y ab un xich de sacrifici
per part dels interessats,
obindrem prosperitats
y 's perdrá de mena 'l vici.

Aixís ho faré, no es broma,
resultant que 'l mon aixís
será un etern paradís
sense serp y sense poma,
y ab aquet plan enginyós
la avuy societat sens vida,
caminará decidida
á un pervindre deliciós.

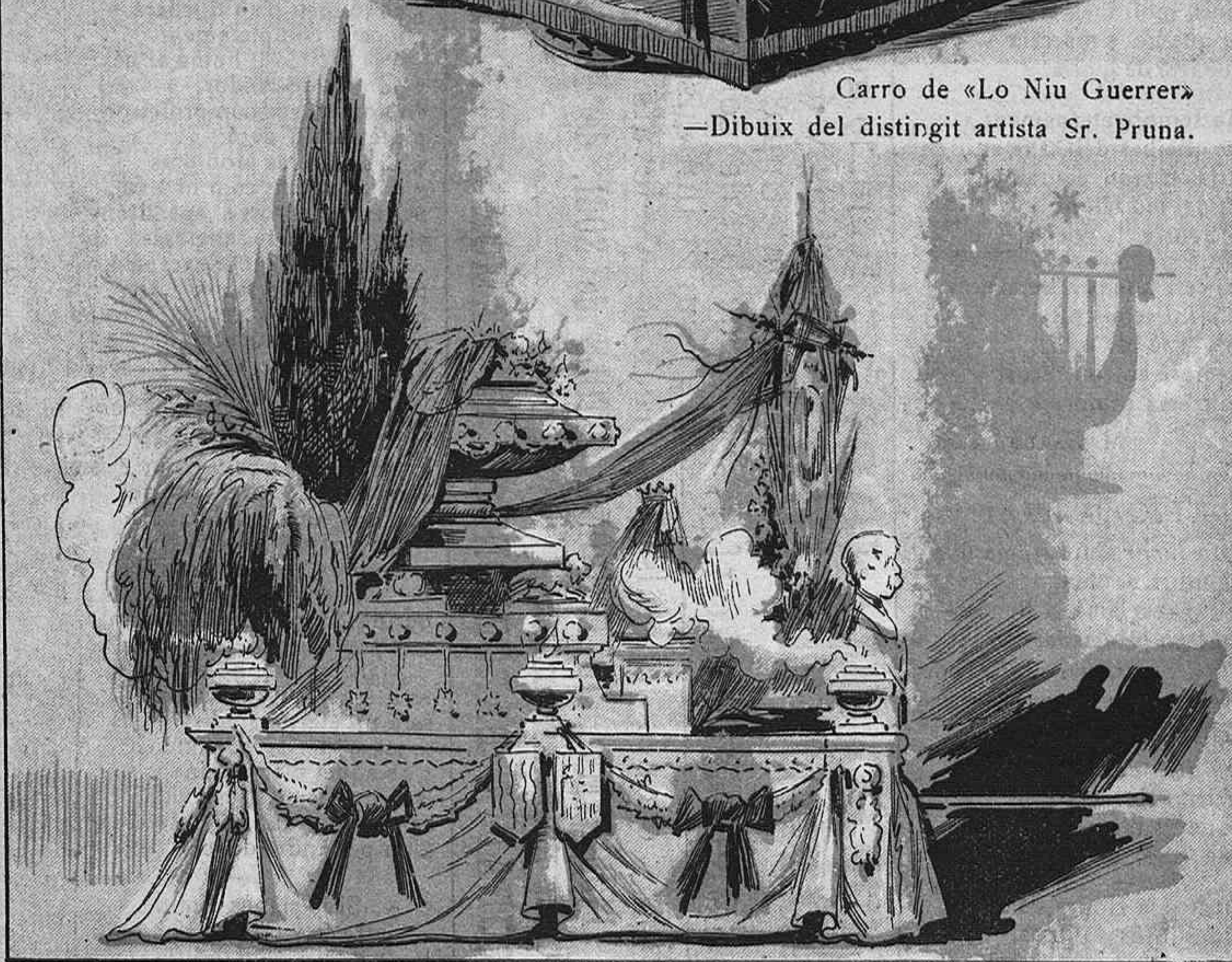
Si jo siguès diputat,
eixa lley proposaría,
y de pas engrandiria
la Casa Maternitat.

PEPITO LLAUNÉ.

Cabalgatas organisadas á fi de recullir fondos pera las víctimas del carrer de Cambis Nous

Carro de «Lo Niu Guerrer»
—Dibuix del distingit artista Sr. Pruna.

Carro de la Societat Coral «Euterpe de Clavé».

—Dibuix del reputat escenógrafo Sr. Chia.

LA VERBENA GUBANA

L' oncle Sam y 'ls seus acólits
han pres lo saltar per joch.
Pero alerta... porque á voltas
qui molt salta cau al foch!

CARRASCO

Don Baldomero

Hi ha qui assegura que 'l nom influheix poderosament en la conducta de la persona, y jo estich á punt de creureho.

Perque don Baldomero, 'l personatge de qui vaig á ferlos una mica d' historia, per motius d' origen, hauria de ser tan bó com son pare, lo qual á pesar de ser comerciant de terrissa no havia trencat may cap plat ni cap olla; y no obstant, pesi á tots los parentius haguts y per haver, don Baldomero, ha sigut, es y será un estrafalari.

¡Y tot per aquesta influencia misteriosa qu' exerceix lo nom sobre l' individu! Lo nom l' ha induhit á timar al pròxim, sempre que se li ha presentat ocasió, com lo seu va arrastrar á la célebre *doña Baldomera* á fer la estafada del sigle als incauts que enlluhernats per uns crescuts interessos, depositavan tota la seva confiansa y tots los seus estalvis, en la caixa de la famosa banquera.

Don Baldomero va comensar lo negoci en petita escala, ó mes ben dit, en petit café, perque ell no ha fet may en cap escala los seus negocis, haventlos si realisat en un cafetí de la Ronda de Sant Antoni.

En aquest establiment en va fer de verdas y maduras; pero sempre va ferlas ab salero; donant mostras d' un ingeni extraordinari.

Una de las argucias de que mes se valgué don Baldomero, consistia en donar als pretendents d' empleo, mitjansant una retribució gens despreciable, cartetas de recomendació pera concejals y altrás personas influents; y com qu' aquestas personas tenen molts amichs als quals no coneixen de nom sisquera, perque 'ls hi surten amichs y mes amichs, per *generació espontánea*, al agradable olor de l' olla del pressupost, resultava qu' al rebre de mans dels pretendents las cartetas de recomendació de don Baldomero, y al llegir qu' aquet 'ls deya: «*Querido é inolvidable amigo: Te recomiendo eficazmente al dador, etc.*» encare que no 's recordavan de tal amich, pensantse que verdaderament 'ls ho devia ser, prometian als pretendents colocarlos á la major breuhetat possible, y per mes que molts cops ho deyan sols pera tréurersels del devant, s' en havian donat d' altres, que 'ls pretendents havian alcansat colocació, gracias á las cartetas de don Baldomero.

Lo cafetí de la Ronda de Sant Antoni, va ser prompte un dels mes concurreguts.

'L que desitjava empleo no hi feya falta. L' ano del establiment agraht al nostre personatge, li donava gratis, tarde y vespre, café y puro.

Y aixís van seguir las cosas, fins qu' un pretendent mes viu que 'ls altres, va descobrir la *martingala*, y don Baldomero 's veje obligat á cambiar de astucia.

Tots vostes haurán llegit mes d' una vegada en los diaris de la localitat, anuncis iguals ó parecuts al següent:

«*Trabajo de copia. Toda persona que sepa escribir puede ganarse 7 pesetas diarias, en 4 horas, copiando el trabajo que le proporcionamos. Dirigirse á B. C. listas de correos, incluyendo un sello para la contestación.*»

Tots aquets anuncis son de don Baldomero.

No cal dir, que las personas desitjosas de guanyar set pessetonas diarias, que 's dirigeixen á B. C., se comptan per milers.

Pero don Baldomero no fa mes qu' agafar los sellos que li envian, y llenza las cartas al foch.

Y 'l que guanya set pessetas cada día es ell, ab los sellos que reb dels pobres ignocents.

Ara, segons sembla, en vista de que 'ls *tarugo* dels sellos ha sufert una important disminució, perque la gent comensa á escamarse, está *travallant* un negoci mes lucratiu.

Se proposa construir un teatro.

De quin teatro será ell l' empresari.

Pero, empresari sense quartos, que son los únichs que fan diners... perque tot son ganancias.

Encare ignora en quin solar aixecará 'l colisseu; pero aixó no importa. Don Baldomero ja ha fet insertar un anunci en lo que demana artistas.

Un manobra sense feyna, se li va presentar l' altre día.

—Venia per l' anunci del diari—va dirli.

—¿Es artista vosté?—li preguntá don Baldomero.

—No, senyor, manobre; pero com que m' han llegit alló del periódich, venia per demanarli una plasa d' *incomodador*.

—¿Acomodador voldriau ser? No 'm desagradeu.

—Lo que hi ha, senyor empresari, es que no conech los números.

—Aixó ray. La práctica ho supleix tot. Y si alguna vegada no sabeu ahont fer sentar á algú, me 'l coloqueu á ull, que quan arrivi l' interessat ja 's cuydará de que s' aixequi.

—Molt bé. ¿Y quant cobraré pe 'l meu treball?

—Aixó ja es un altre punt mes delicat. D' acomodadors en tindré de tots preus. ¿De quins voleu ser?

—¿Qui, jo?... Dels que guanyin mes.

—Tot es qüestió del depósit.

—¿Ah! vol encarregar-me d' un depósit d' aygua.

—No es aixó. 'S tracta d' un depósit de diners. ¿Veyeu? Si depositeu cent duros, guanyareu una pesseta diaria; si 'n depositeu dos cents en guanyareu dugas, y aixís, succesivament... tot en la mateixa proporció.

—¿Ay, la mare! Si jo tenia cent duros, no voldria que ningú me 'ls manejes! Ja hauria plantat una carboneria. ¡Vaja alante!—

Ahir mateix va presentarse á don Baldomero, un baix d' ópera barata.

—¿Vosté es artista?—va preguntarli 'l futur empresari.

—Per servirlo...
 —Gracias. ¿Y de qué vol cantar?
 —M' estranya la pregunta. Vull cantar de lo que soch.
 —No s' estranyi, *señor mio*; per mi la veu dels que venen es lo de menos. Lo deixaré cantar de tenor, barítono ó baix, segons los tractes. Vosté ja comprén qu' un tenor té mes importancia...
 —Jo soch baix...
 —No hi vol dir res que sigui baix ó alt. Si vol cantar de tenor, hi cantarà. Tot es qüestió del depòsit.
 —Deu volguer dir, de la gargamella. ¿Vosté ha descubert algun medicament pera cantar de tenor?
 —No, home, no; 's tracta d' un depòsit de diners. Si deposita mil duros será tenor ¡y lo demés son romansos!
 —¿Qué diu ara? ¡Per mil duros cantaria deu anys de carreral!
 —Guanyará cinch duros diaris... Miri, si 's contenta ab ser barítono, no mes haura de depositarne cinch cents; pero 'l sou será de cinquanta rals.
 —¡Cinch cents duros! ¡Si jo tenia aquesta suma ja fora empresari!
 —Donchs, canti de baix.
 —Aixó es lo que vull.

—Si, senyor, canti de baix, y ab dos cents duros de depòsit n' hi haurá prou. Aixó sí, no cobrará mes qu' un duro diari.

—Cregui que no sé comprendre la necessitat d' aquets depòsits.

—¡Ah! son molt útils. Los artistas que 'ls efectuan se miran lo meu negoci ab tant carinyo com si fos cosa propia. Com que per cada *gall* que fan me retinch una pesseta.—

Lo baix d' ópera, al igual que 'l manobra, va sortir de casa don Baldomero sense haverse pogut entendre ab lo perillós empresari.

Pero, no obstant, quan aquet hagi rebaixat la suma del depòsit, no estranyaría que fés caure en lo parany á mes d' un pobre artista.

Es fácil que la seva trampa li costi alguna pallissa; pero don Baldomero ja está convensut de que en los negocis no tot poden ser beneficis.

També 'l paleta s' exposa á caure d' una bastida, y no deixa per xó 'l seu treball.

Las pallissas de don Baldomero y las caigudas del paleta, son las *gangas* del ofici.

Després de tot, lo nostre personatge obra influit pel seu nom, y no pot esmenar la *plana* á la seva *plana*.

¡Don Baldomero será sempre un estafalari!

A. GUASCH TOMBAS.

ANIVERSARI...

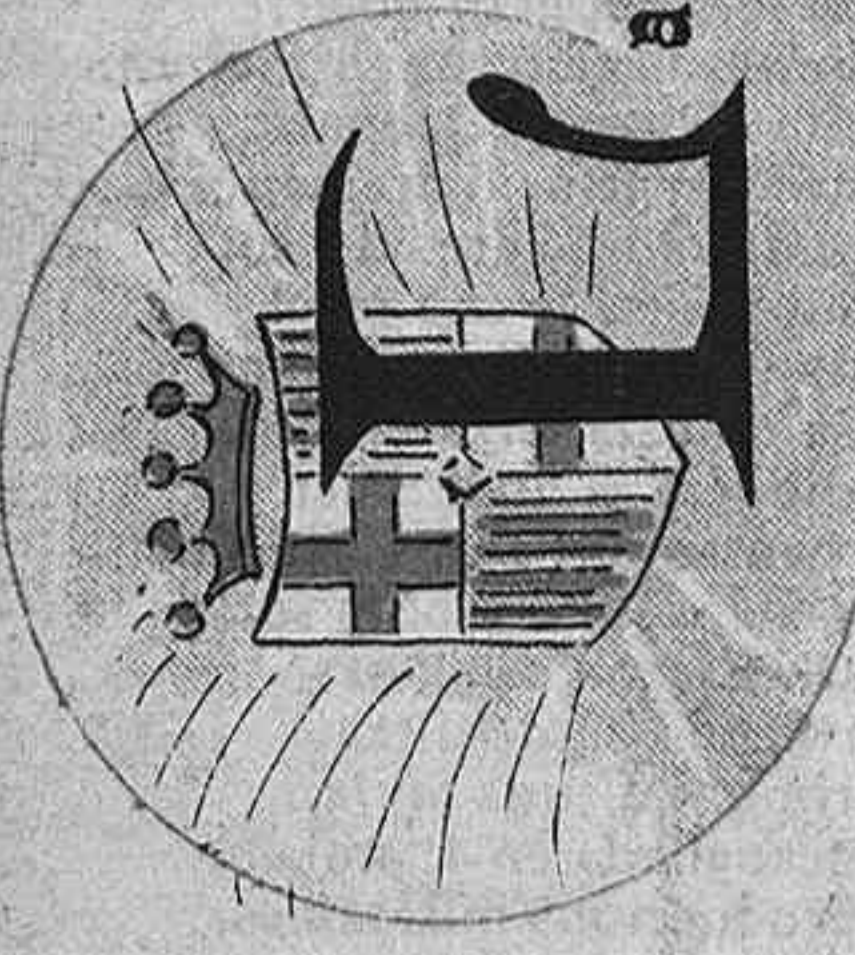
4 Juliol de 1895

DISSAPTE farà un any just que la terra catalana plora la pèrdua crudel del rossinyol mes cantayre; del autor mes popular, de la Musa mes galana, del geni mes eminent, qu' ha creat la nostra patria!...
 ¡Dissapte farà un any just qu' al bès de la Mort avara, vá pòndres per sempre un sol de las lletres catalanas; ¡lo gran Frederich Soler! ¡lo gran Serafi Pitarra! ..
 ..
 ¡Quan prompte ha passat un any! Sembla ahir, que 'l contemplávam extés en son llit de mort, al peu mateix de las taulas, com si encare per morir hagués cercat son cadavre, lo caliu de antichs llorers; lo lloch de glorias passadas, cayent com cauhen 'ls braus ¡demunt del camp de batalla! ¡Sembla ahir, qu' al seu entorn, tot un poble hi desfilava ab lo rostre ado orit y ab los ulls, vessant de llágrimas! ¡Sembla ahir qu' al contemplar l' inmóvil cos de 'n Pitarra jeyent en mitj lo saló

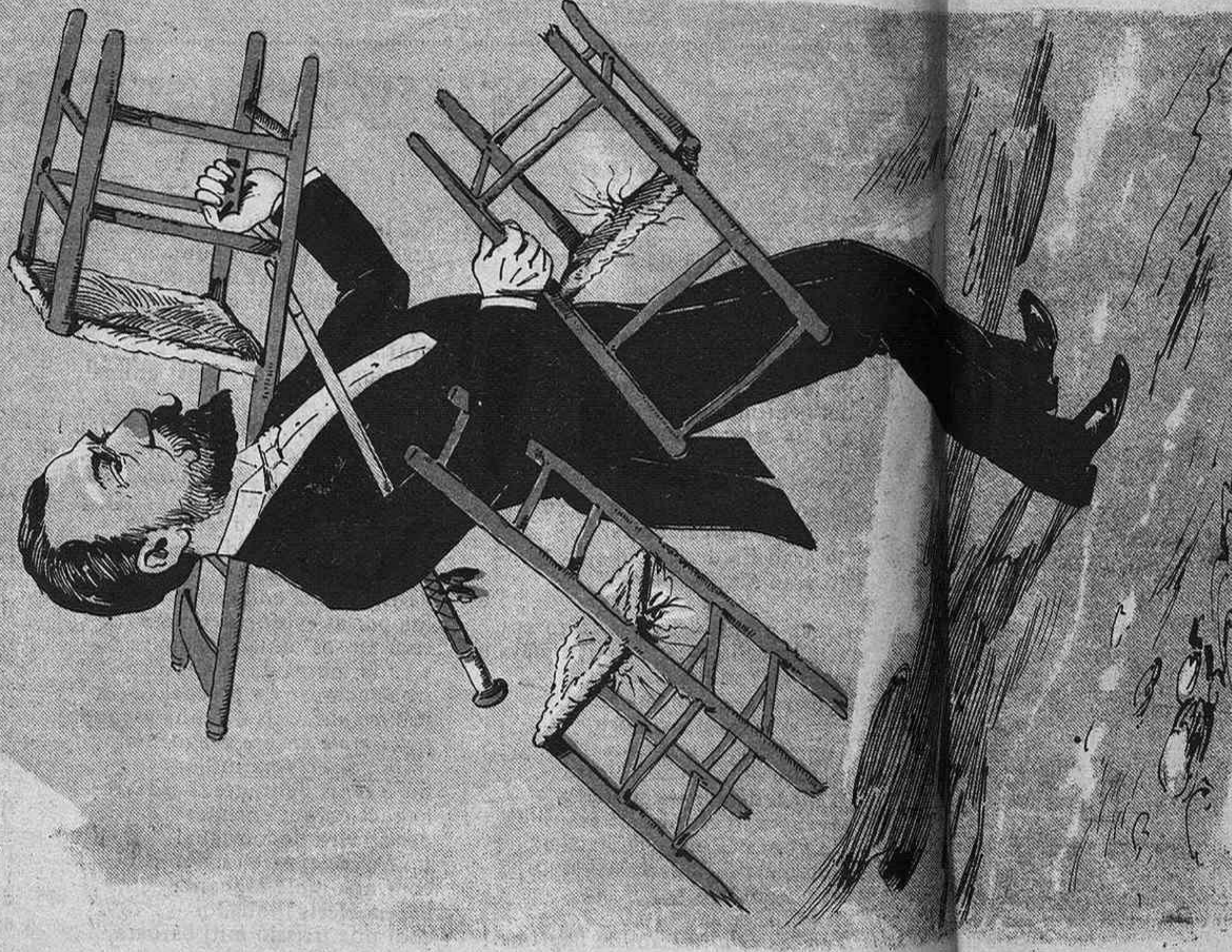
del teatro de sas hassanyas, creguerem veure 'l puntal qu' aquell temple sustentava, y nos semblá que al eixir, aquell cos, d' aquella casa, cauria 'l temple desfet en runas, ¡com cos sens' ánimat!
 ..
 ¡Ha caygut?... ¡No! ¡No ha caygut!..
 ¡Ixqué lo cos de 'n Pitarra d' aquell niu de sos amors, teatre de sas batallas... Fou tret l' autor d' alli dins, com aucell mort, d' una gábia... y passejat pe 'ls carrers de Barcelona endolada, fou portat «aprop del mar» com en sos cants demanava y en la tomba de 'n Clavé trobá company y posada!...
 ¡Lo temple!... ¡No, no ha caygut! ¡Lo temple encare s' aguanta!... ¡Mes potser, fora millor qu' avants de treure 'l cadavre, hagués caygut enrunat per servirli de mortalla! Lo temple encare está en peu, com una mofa sagnanta al seu excels fundador com una irrissió mitj bárbara, pe 'l geni que va donar tants jorns de gloria á sas taulas!...
 Lo temple encare está en peu;

mes... ¡convertit per desgracia en un infecte mercat, ó en sentina literaria,... inquisició del bon gust,... ¡Gólgota de la Dramática!... Lo temple encare está en peu mes la «Escena catalana» 's decandeix poch á poch, com arbre faltat de sava. Y si Deu á temps no ajud, ó si 'l que pot, no 's don brasa, tallant de soca y arrel l' eura que s' aferra al arbre, la creació del gran Soler; lo somni hermós de 'n Pitarra; nostra «Escena regional»; nostra «Institució dramática»... ¡Caurán també dins del sot ahont reposa lo seu pare! Aixís, donchs, al recordar de sa mort la feixa infausta, ¡dediquém al gran Soler un pensament y una llágrima!... Mes planyém també la sort de la «Escena catalana» convertida en desditxat patrimoni d' una *tayfa*... y encanallada en l' ambient de produccions miserables, escritas sens' altre nort que 'l profit de la butxaca.

M. RIUSEC.

Las verbenas municipales

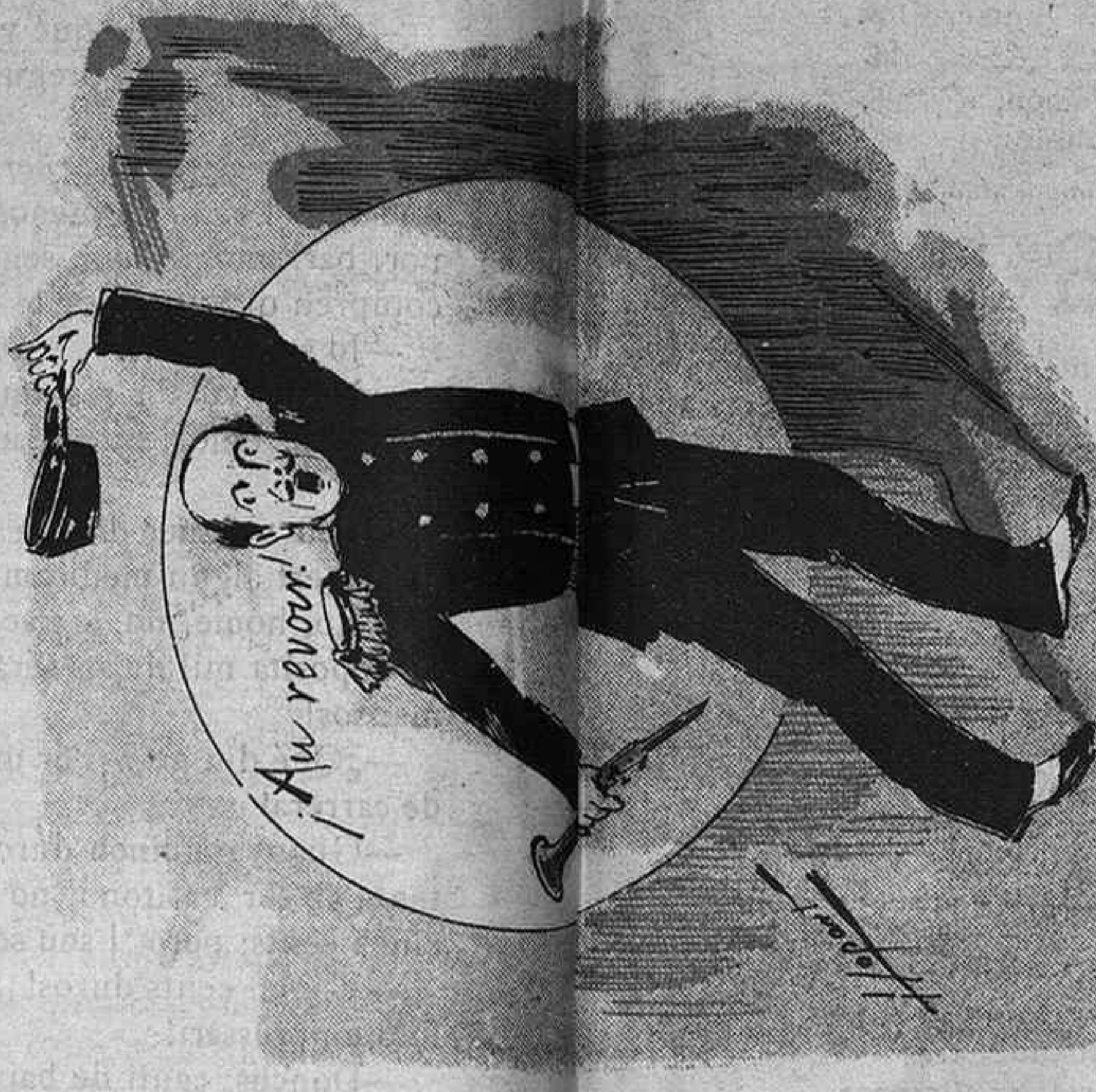
Los nostres concejals, convertits en empresaris, han fet tots 'ls papers de l' auca per lo bon éxit de las funciones de Bellas Arts. Fins l' arcalde s' ha estrenat en las verbenas fent de *saca-sillas* y d' acomodador, com ho feya en altre temps l' Ignaci del Tívoli.

La veu d' una criatura: — ¡Ara cau! ¡La bombaaa! Y vels' hi aquí 'ls efectes d' aquell crit. Tothom sab qu' está per caure ¡¡ana BOMBA!!

Y no parlém de l' autoritat ab casco ¡May se podían pensar que un municipal arribés al extrém de rebaixarse, servint xocolatas y cafés!

La salvació de l' empresa. Ja ho podém tornar á cridá: — ¡Vive la France!!

Efectivament. A pochos passos d' allí, una bomba de paper anava cremantse lentamente!..

INSERTÉM á continuació la alocució á que 'ns referiam en la primera «campanada» de nostre número anterior, esperant, confiadament, que nostres volguts llegidors, respondrán ab gust á la excitació esmentada, á fi de aliviar en lo possible la penosa situació del virtuós sacerdot y eminent poeta D. Jacinto Verdaguer:

Homenatge al gran poeta

JACINTO VERDAGUER

À TOTHOM:

Una volguda gloria de la Patria, un poeta quinas grans creacions han atravesat las fronteras espanyolas, l' eximi autor de la *Atlántida* y *Flors del Calvari*, 's trova al present en anguniós estat, com se vegeren també avans, altres genis de nostra literatura.

Abatut, sens altre socós que 'l de sa ploma y aclaparat pel pes de vellas obligacions, urgeix ja, que tothom qu' estimi l' Art, tothom que senti bategar en son ànima el sentiment de lo bell, y en son cor el sentiment de humanitat, respongui al noble projecte que 'ns mou, á la mida de las sevas forsas, perque no 's complexi una vegada més, lo que apar trista lley dels genis de nostra Patria, que casi be sempre siga per ells la pobresa, el camí de la immortalitat.

Nascut el pensament de millorar sa precaria situació de la joventut de Catalunya, ens tenim per molt favorecuts al donarlo al públich en representació de tots els elements socials, demanant á tothom que aqueix prech llegeixi, que vinga á concorre á la suscripció oberta pera honrar al preclar poeta Verdaguer, ab l' únich fi de retornar á son esperit la pau que tant li manca, preparantli al mateix temps una vellesa reposada, al objecte de que un cop cobertas las pocas necessitats de la seva existencia, per l' impuls dels cors nobles, pugà la seva arpa d' or vibrar serena, y canti desde l' arbre de la poesia, alabansas á Deu.

Jaume Andreu.—Rafel Atché.—Victor Balaguer.—Joan Bonfill.—Tomás Bretón.—Ramón Casas.—Mariano de Cavia.—Pere Closas.—Eusebi Corominas.—Ramón Codina Langlin.—Manel Cusi.—Ramón Estany.—Joseph Feliu y Codina.—Baldomero Galofre.—J. Giné y Partagás.—Emili Junoy.—Manel de Lasarte.—Baldomero Lorenzo (canonge de la Catedral de Jerez de la Frontera)—M. Lorenzo Coria.—Enrich Moragas—Joan Maragall.—M. Morera y Galicia.—Alfred Opisso.—Melcior de Palau.—J. Ll. Pellicer.—Ramón Pitxot.—J. Roca y Roca.—Rafel Rodriguez Méndez.—J. Roig y Bergadá.—Santiago Russiñol.—Gil Saltor Savall.—J. M.ª Serrate.—J. Sol y Ortega.—M. Urgell.—Manel Utrillo.—J. M.ª Vallés y Ribót.—Carlos G. Vidiella.

COMISSIÓ EXECUTIVA: Conrat Roure.—Pere Palau G. de Quijano.—Apeles Mestres.—Leopold Jaumeandreu.—J. Serra Constansó.—F. Dalmases Gil.—Joseph Ximeno Planas.—M. Marinello.—J. M. Llebaria.—Antón Busquets y Punset.—Lluís Viola Vergés.»

Queda oberta la suscripció en los punts següents:

Llibrería de la Rambla dels Estudis, número 12.
 » » Rambla del Mitj, » 5.
 » » » » » 20.

Carrer Hospital, número 105.

» Botella, » 16.

Litografia Ramón Estany, S. Ramón, » 6.

Redacció *Lo Teatro Regional*, Cabras, » 13, -2.^a

MEMORIOS

L' excés d' original que 'm tingut d' encabir en lo present número, fá que 'ns vejém impossibilitats de publicar la acostumada revista de teatros setmanal, lo que prometém fer en la próxima setmana.

Esperém, donchs, que 'ns dispensarán nostres apreciats lectors.

A LA MEMORIA DEL GRAN POETA

FREDERICH SOLER

IMAY mes te podriém veure! los ulls un jorn tancares com astre que de sobte apaga 'l resplandor; ge'òs sempre de g'oria, la terra abandonares per viure allá hont no nían l' enveja ni 'l rencor.

Si breu ton pas va serne per nostra vall de penas, honrosa fou la tasca que 't depará l' desí, per xó 'ls l'orers qu' en vida cullires á mans plenas tota geni va regarlos y ufans varen florí.

Descansa en pau, poeta, en tant que l' mon admira tos dolls inagotables d' hermo a inspiració; ¡qué hi fá que 'l temps transcorri! las cordas de ta lira farán sentirnos sempre sa do sa vibració!

DOLORS RIERA BATLLE

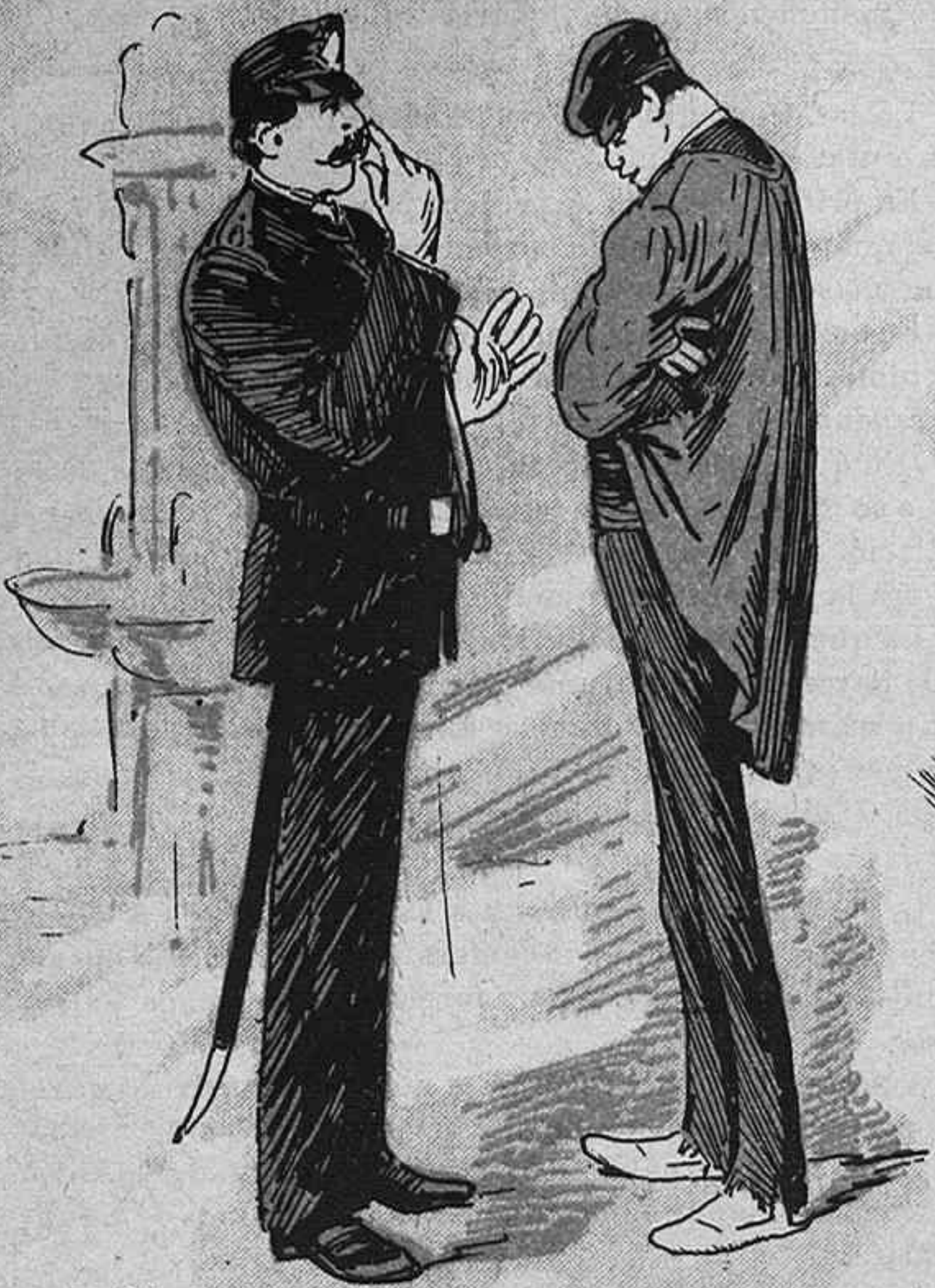
En nom de nostre estimat Director D. Ramón Estany, propietari del edifici de Torelló conegut per *Quadra de la Tela*, doném las gracias á tots los vehins de dita població que acudiren presurosament á extingir lo foch que, amenassant adquirir sérias proporcions s' havia propagat en dit edifici, lograntse gracias á la activitat dels mateixos, que desaparequés en poch rato la inminencia del perill.

Ab dit motiu, tenim lo gust de repetir als honrats vehins de Torelló, pe 'ls que no trobém prous alabansas, que 'ns tindrán sempre á las sevas ordres per' tot quan pugà convenirlos, creyent així correspondre ab menos de lo que 's mereixen, á sas mostras de carinyo envers nosaltres.

«Amor con amor se paga»

LA BRUTIGIA DE LAS FONTIS

—Ojo... Pajalarga que tú rondas molt la fuente y me da en la nariz que 'l llautó de las aixetas, te ha-ce goig.

—¡Ca Gutierras! ¡Que 'n vas d' errat! Vinch á visurar aixó de l' aygua, per ferne una ressenya als companys de la Gardunya, quan tú m' hi portis.

—¡Bruta!

—¡Xarxó!

—¡Mala bruixa!

(Y 's clavan la gran pallissa sobres qui omplirá primer lo canti de... porqueria.)

—¡Mirat! .. Rajan de la font granotas en abundancia ..

—¡Calla ruch! .. ¿No veus qu' aixís 'l pá... tindrà mes sustancia?

—¡Ay filla! ¡Un traguet rebut de sas mans, 'm faria felís!...

—Mes aviat li faria malbé 'l pedrer, porque no porto aygua ¿sent?... Porto such de totas las porquerias imaginables.

Havém rebut lo cartell del quint Certamen Científich Literari que celebrarà lo Cassino de Granollers lo dia 4 de Septembre próxim. Figuran en dit cartell vint premis valiosos, haventn'hi dos en metálich, un de cinquanta y un de cent duros.

Componen lo Jurat, entre altrás personalitats conegudas lo pintor Rusiñol, lo crítich Casellas, l'arquitecte Puig y Cadafalch, lo periodista Maragall y lo argenter Carreras Candi. En vista d'aquest Jurat, casi 's pot profetisar que 'ls *modernistas* hi tindrán molt bó.

¡Animarse, donchs, *versaires!*

Tenim lo cartell á disposició dels nostres llegidors en la Redacció, per si algún vol pendre notas.

Un diputat que 's diu Lastres, y que sens dupte devia portar *lastre* al estómach quan se li va ocorrer la idea, intenta presentar á la aprobació de las Corts, lo projecte de un *Llibre de familia* que en efecte resultaria una cosa curiosa, si Espanya no fos Espanya.

Lo tal *Llibre de familia*, seria á lo que 's veu un registre civil supletori, en lo qual cada cap de casa, aniria anotant 'ls naixements, defuncions y demés vicissituds per que passés la seva familia.

Pero... venirnos ab aquestos romansos, en un país que de setze millons d'habitants, ne te onze que no saben llegir ni escriure. En comptes de *Llibres de familia*, si jo fos diputat, presentaria una proposició de ley que digués així:

Article 1. Desd' ara 's pagarà als mestres ab tota puntualitat.

Article 2. Tot poble de mes de quatre casas, tindrà mestre.

Article 3. La ensenyansa desd' ara es gratuita, obligatoria é imprescindible. Qui no sá piga de llegir y escriure, á Fernando Póo. Y al cap de vint anys de promulgada aquesta ley, allavors parlariam de *llibres de familia*.

La vigilia de Sant Pere, morí en la seva torreta de Sarriá, l' antich empresari del teatro Odeón don Jaime Piquet.

Conegudíssim era aquet popular escriptor dramátich é inteligent empresari alguns anys enrera, y moltas anécdotas de la seva vida passarán á la posteritat escrites en lletres de motllo, no menos qu' algun dels seus molts actes de filantropia.

Cap á sas vellesas, després de realisar una bonica fortuna halagant lo gust del públich, que concurría al seu teatro, va plegar 'l ram, retirantse á Sarriá, ahont la mort l' ha sorprés, després d' una vida dedicada per complert al treball.

(E. P. D.)

Existeix un subjecte, qui, á pesar d' assistirli 'l dret d' usar lo pseudónim que millor li convingui, ja 'ns está fent tres cosas.

Nos referim á un xaradista ó fabricant de trenca-closcas, qu' acostuma enviar los fruyts de la seva inteligencia á *La Publicidad* baix lo pseudónim d' «Un Cómich Retirat.»

Y com que 'l nostre revister de teatros, ja fa alguns anys que ve usant lo mateix pseudónim, trobém sumament oportú 'l suplicar á l' esmentat xaradista, que s' abstingui d' usar lo referit *nom de guerra* que per rahó d' antigüetat quan no delicadesa, correspón de fet á nostre estimat Redactor.

Creyém que 'l citat xaradista 's faria igualment célebre y estaria mes en carácter, donadas las sevas aficions, si 's titulava «Un Burot Retirat.»

¡Quan menos, no amohinaria á ningú!

Lo cas ocorregut ab lo Secretari de l' Arcaldia d' aquesta ciutat, es de punta.

En primer lloch un expedient per suposadas *filtracions*, del qual lo fulano no 'n surt ni bé, ni malament. Vull dir que no se sab si *filtra* ó no *filtra*.

En segon lloch, un home en perfecte estat de salut que 'l jubilan com á inútil y li donan 'l retiro ab la paga corresponent y proveheixen 'l seu carrech.

¿En qué quedém? Si 'l tal Secretari era culpable de lo que se 'l acusava, al carrer falta gent, sense retiro ni jubilació. Si no era culpable y está bó de salut com sembla, sobra la jubilació, perque ningú pot pendreli la plassa.

La qüestió es que segurament dels pecats dels secretaris, Barcelona n' ha d' anar geperuda. Lo remey es *gracios*. ¿Un secretari *filtra*? Donchs au, pubilla, paga dos sous, un per jubilarlo á n' ell y un altre pe 'l seu successor.

¿Y d' aixó 'n diuhen economias?

L' abolicció de la esclavitut á Espanya, data ja d' algún temps. Pero 's veu que 'l comer de carn humana encare continúa, si bé amagat baix formas mes ó menos *patrióticas*.

A propòsit d' aixó, sols farém notar lo monstruós negoci que sota la capa de enganxar voluntaris pera Cuba, s' está esplotant actualment en la segona capital d' Espanya.

No hi ha mes que llegir las planas d' anuncis d' alguns diaris.

Tot son oferiments de l' *oro* y l' *moro* per cassar babaus y enviarlos á remats á la manigua.

Fins no faltan empresas qu' ofereixen cinch duros ó *mas*, á tots 'ls que 'ls hi portin un bé pe 'l matadero. ¡Calculin quantas infamias durán á cap 'ls agents per cassar cinch manxegos!

Fins hi ha empresa que ademés te 'l cinisme d' encaessar sos anuncis ab un

¡¡Viva España!!

colossal, com si treballés per la vitalitat d' Espanya, qui ab arts de *negrero*, se li emporta 'ls fills.

Lo mes curiós del cas, es que segons sembla, aquesta *trata* de blanchs, está autorisada per las lleys.

¡¡Quina barra!!

Llegim en un periódich qu' havent preguntat un periodista al Sr. Cánovas, quin remey hi havia per arreglar la qüestió de Cuba, contestá 'l president del Govern.

—No 'n quedan mes que dos. O abandonar la Isla ó sostenir la guerra, mal que s' enfonzi la Espanya.—

Y afegí 'l Monstruo:—Avants d' autorisar lo primer, 'm pegaré un tiro.—

A lo qual tots 'ls espanyols en pés, poden respondre:

Y avants de consentir lo segon, 'ns lo pegarém nosaltres...

O li pegarém á vosté per surtirne mes barato.

Encare qu' ab fonaments molt problemátichs, corren rumors ja fa días de una possible aliansa d' Espanya ab Fransa y Russia. Fins 's diu que l' anada de la esquadra francesa á la Coruña y la vinguda de la banda militar de Montpeller á Barcelona, están en relació directa ab 'ls indicats rumors.

No cal dir que celebrariam ab tota l'ànima, que una aliança tan natural com la d'Espanya y Fransa, aliança qu' aconsellan al mateix temps la història, las afinitats de rassa, y la mútua conveniència, 's portés á cap.

Es mes, creyém aquesta aliança tan convenient á nostra nació, que per nosaltres es realment quèstió de mort ó vida.

Y tota Espanya serà sens dupte de la mateixa opinió, excepte aquell *Mónstruo* ilús, que no veu mes solucions qu' arruinar 'l país ó pegarse un tiro.

A propòsit de la vinguda de la banda francesa de Montpellier, ha sigut necessari acudir á las autoritats militars perque proporcionessin soldats mes ó menos coneixedors del francès, á fi de que servissin d' intérpretes.

De passada algú ha fet recordar que 'ls *Xanxes* del municipi també podian servir pera 'l cas, tota vegada qu' allavors de la Exposició, lo Marqués de *marras*, 'ls feu aprendre la llengua de Corneille. Pero al anarho á posar en planta s' ha trobat que no 'n sabian ni un borrall.

Es lo que 'ls *Xanxes* dirán, pobre gent:

—Es muy cert que vam aprendre á decir algo en francés.

Pró... hablando ya en dos lenguatxes ¿quién se acuerda del tercer?

En lo successiu, quan algú referintse á una segona persona, vulgui indicar que sos dits ó fets son oportuns, podrá dir: —Noy, bramás á temps; com l' *ase de Vilanova*.

En efecte, l' ase vilanovés en vuyt días s'ha fet célebre.

Tenia lo quadrúpedo en quèstió, son estable al costat del teatro. Y á lo millor de la representació diu que 's posava á bramar ab tal oportunitat, que 'ls seus brams podian molt bé intercalarse en lo diálech. Representantse *Mar y Cel* quan Said exclama:

Que parli algú...

l' ase mes amatent que 'ls cómichs prenía la paraula y parlava ell.

En *El Túnel* 's posava á bramar poch avants de que un dels actors exclamés:

La sanch se 'm glassa al sentir aquesta veu

á lo qual responía un altre actor:

Eixa es la veu de ton pare

ab qual *quid pro quo*, no cal dir que 'l públich s' esqueixava de riure.

Aquestas anécdotas de qual certitut se 'n pot respondre, farán sens dupte que l' *ase de Vilanova*, passi á la posteritat, com prototipo dels *solípedos* oportuns.

Ab verdadera satisfacció manifestém que la alocució pera arbitrar recursos pera lo monument á n' en *Pitarra*, que en altre lloch del present número insertém, ha produhit son efec e, ja que lo eminent actor Sr. Mario disposa pera la nit del próxim dissapte 4 del corrent, fetxa del aniversari de la mort del eminent poeta, una extraordinaria funció, destinant una part dels productes que 's logrin, pera lo dit monument.

Dita funció sabém que estarà composta de la preciosa producció de Campoamor, *Cuerdos y Locos*, molts anys há no representada, coronació del busto de Soler y lectura de poesias, per lo que serán invitats notables actors catalans y que tinguin sa residencia en nostra capital.

També sabém que las empresas dels teatros *Novetats*, *Tivoli* y *Gran-via* tenen en preparació funcions extraor-

dinarias pera 'l mateix objecte del que ha dat la iniciativa lo notable actor Sr. Mario.

Com nosaltres formém part de la Comissió executiva, en nom particular y de la mateixa, doném las gracias mes expressivas á tots, desitjant vivament que las funcions en projecte donguin brillants resultats á fi de que prompte pugui ser un fet la erecció del monument.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 26 de Juny últim)

1. Joan Bta. Negre: No m'agrada prou. — 2. Joaquím Molins: Id. — 3. P. de Reus: No va. — 4. Tronera Retirat: Está bé. — 5. Andreuhet dels Conills: Id. — 6. B. Lognemram: Es dolent. — 7. Pere Salom: No serveix. — 8. Carlos G. d' Alfonso: Id. — 9. Gil: Id. — 10. Jabosella: Id. — 11. Rapeví: La idea, bé; pero la versificació es molt defectuosa. — 12. R. T.: Anirá. — 13. Gonnella poétich: L' acudit del tiro, m'agrada, pero 'm sembla que l' hi llegit en altre lloch. — 14. Joseph Gorina Roca: Ho publicarem. — 15. Nitu de Tarragona: Id. — 16. Paco Tabellas: No 'm fan lo pés. — 17. Barrambám III de Vilafranca: Están mal comptadas las sílabas de la solució. — 18. Pepet Quequerequech: Massa senzill. — 19. Pepet dels Gustos: Id. — 20. Joan Boada 'l de la Bota: Id. — 21. P. Perico Nasdemico: Publicarem los epigramas. — 22. S. Amolap: Anirá la «baldufa», la «creu» y «Catalanisme». — 23. Joan de la Son: No 'l puch servir. — 24. Lluís G. Salvador: Molt bé. — 25. P. G. (á) Tenorio: Publicarem la tarjeta. — 26. Amadeo Punsoda: No resulta prou, donat lo seu objecte. — 27. A. N. S.: Son defectuosas. — 28. Pere Almacellas: Está bé. — 29. Un aprenent de Falset: Id. — 30. Joan Rocavert: Insertarem lo trenca-caps. — 31. Rafel Homedes: ¡Al cove! — 32. Joseph Reig Enseñat: Id. — 33. J. Robert P.: Id. — 34. Enrich Bosch Viola: Está millor que las anteriors; pero no es publicable. Preferixo travalls festius. — 35. P. Vallespinós: No está prou bé. — 36. Un Sabadellench fora del mon: Anirá 'l geroglífich. — 37. Felións de Vilafranca: «¡Mes ay!» no pot anar ni ab curriolas. — 38. Olimac Seviv: Tot lo que diu es una gran veritat, pero á n' aquell subjecte, val mes no dedicarli ni una sola paraula. Fora donarli massa importancia. — 39. Gil Barebatxer: Efectivament, no ho vaig rebre. Publicarem la xarada. — 40. Pepet Panxeta: De vosté, 'l geroglífich primer. — 41. J. Sunab: Lo vers onzé de la primera es molt rpiós; l' altre treball no m'agrada. — 42. R. Ladeloba: No es *Nofra*, sino *Nofre*. — 43. Un taper ampurdonés: No vá. — 44. Andreuhet dels Conills: La 2.ª remesa, no serveix. — 45. Ricart Pujol: Lo de vosté, tampoch. — 46. Lluís Jové: Id. — 47. J. O. Aguila: Está bé.

Próximament surtirá á llum

PLANYS D' UN PEGATAYRE

Monólech en vers, original del festiu escriptor

NOY DE LA PEGA

profusament il·lustrat per lo reputat artista

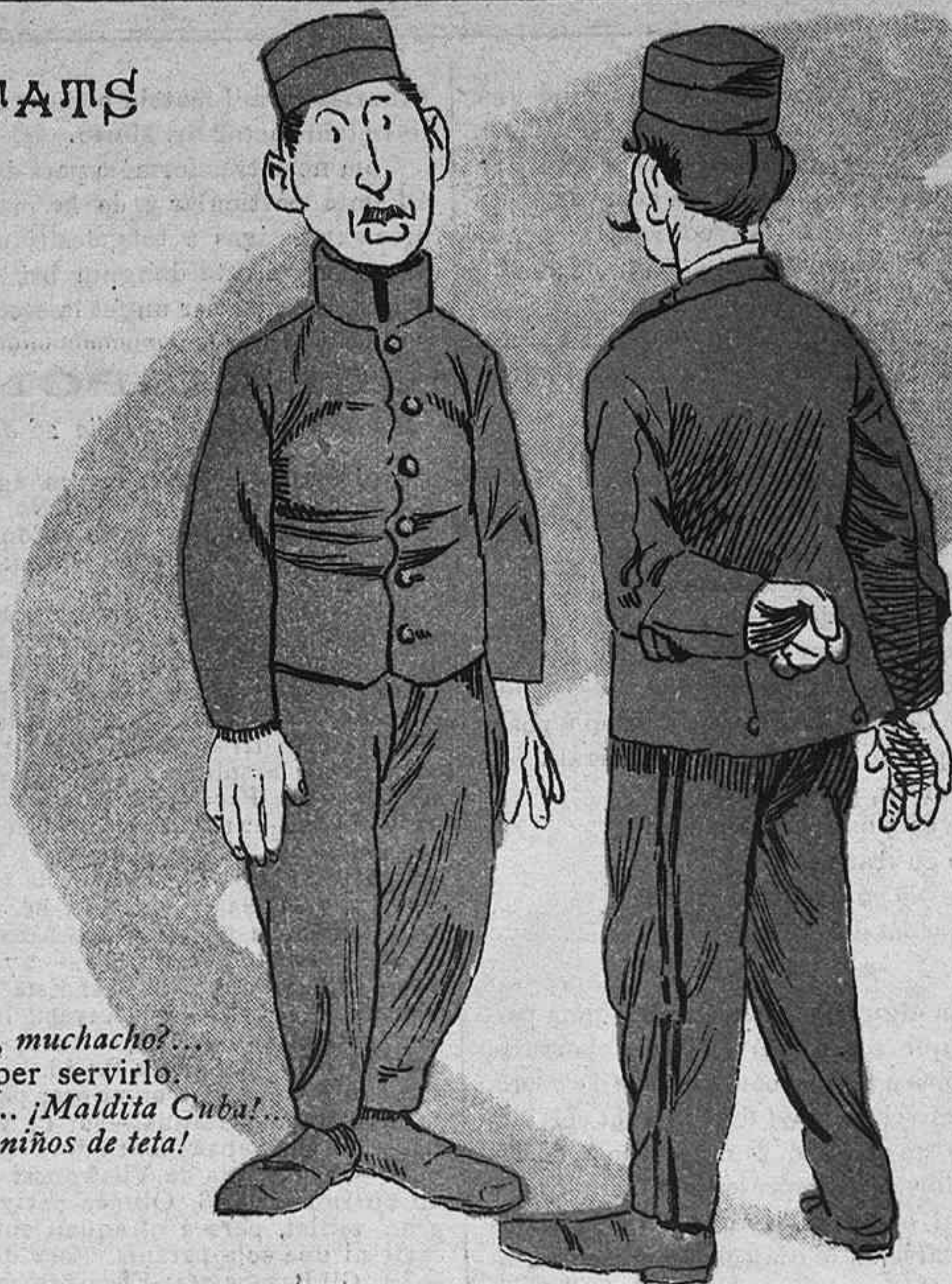
J. LLOPART

Preu: 2 RALS

Los Srs. Corresponsals, poden preparar sos pedidos.

Desquiento ó Comissió, lo de costum.

VARIETATS

—¿Que edad tienes, muchacho?...
 —Catorze anys... per servirlo.
 —¡Otra que Dios! .. ¡Maldita Cuba!..
 Si me traerán al fin niños de teta!

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Un fluido es la primera,
 dugas girada es un peix,
 y desxifrantho com cal,
 notarás que nom d' home es.

FIDEL DELFÍ.

PROBLEMA

Descompondre lo número 550 en
 quatre cantitats, que sumadas, resta-
 das, multiplicadas y divididas respec-
 tivamente pe '1 n.º 4, donguin resultats
 iguals.

UN CALAVERA RETIRAT.

LOGOGRIFO NUMERICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Carrer de Barcelona.
- 7 6 4 2 6 5 7—Nom de dona.
- 1 2 3 2 6 7— » »
- 7 6 5 4 7— » »
- 3 5 4 7— » »
- 7 1 7—Animal.
- 2 8— »

6—Consonant.

8 5—Nota musical.

2 1 7—Animal.

8 2 3 4—Poble catalá.

8 2 3 3 7—En la platja n' hi ha.

6 7 8 1 5 8—Nom d' home.

1 2 4 2 3 3 7—Animal.

7 6 7 8 4 7 8 5—Nom d' home.

8 2 1 2 3 3 2—N' hi ha casas.

6 7 8 7 3 5—Nom d' home.

7 6 4 2 6— » »

8 7 6 8—Poble catalá.

3 2 8—Color.

2 3—Mineral.

3—Consonant.

E. TORRENT Y COSTA.

GEROGLIFICH

TON VIEN TOS

LO LO

SALOMON SALMERON

RAFAEL RUTLLANT.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 407

Xarada I.—O—re—lla.

Id. II.—A—be—lla.

Creu numérica.—Ramonet.

Conversa.—Lope.

Cadena de punts.—R a l

A l l

L i m a

M a r

A r t e s

E l a

S a l

Geroglífich.—Entre amichs tens grans treballs.

ID A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 408

Xarada prosaica.—

Ver—si—fi—ca—de—tas.

Logogrifo numéric.—Florentí.

Geroglífich.—Ab xifras se fan cantitats

Lit. Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
 6—Sant Ramon—6 = BARCELONA